

Kerngegevens Provinciale Ambtsdragers 2006-2019

decentraal
bestuur.nl

Stichting Decentraalbestuur.nl /
Instituut Politieke Wetenschap Leiden
Januari 2020

Inhoudsopgave

1.	Belangrijkste bevindingen	3
2.	Statenleden	4
3.	Gedeputeerden	10
4.	Commissarissen van de Koning	15
Bijlage A	Onderzoeksverantwoording	16

1. Belangrijkste bevindingen

Sinds 2005 inventariseert de Stichting Decentraalbestuur.nl enkele basiskennmerken van provinciale ambtsdragers. Door de wijze van inventariseren en de relatief lange duur van de inventarisatie, is het mogelijk om de politieke 'carrière' van ambtsdragers in het provinciaal bestuur te volgen. Hierdoor beschikt de Stichting, als enige instantie in Nederland, over gegevens die op individueel niveau inzicht geven in veranderingen in het provinciaal bestuur.

In deze korte rapportage worden tijdsreeksen met kenmerken van statenleden, gedeputeerden en commissarissen van de Koning gepresenteerd, vanaf 2005 tot na de verkiezingen voor Provinciale Staten van 2019. Deze laatste verkiezingen waren bijzonder, vooral omdat een partij die voorheen niet actief was op provinciaal niveau in alle provincies tezamen 86 zetels behaalde. Dat is circa 15% van het totaal aantal statenzetels. Als een nieuwkomer met zoveel bombarie het provinciaal toneel betreedt, zou verwacht kunnen worden dat bij vele kenmerken van provinciaal bestuurders er sprake is van een trendbreuk. Niets blijkt echter minder het geval. Niet alleen blijkt de partijpolitieke samenstelling van colleges van GS opmerkelijk stabiel, in het algemeen is er nauwelijks sprake van een andere samenstelling van provinciale staten op kenmerken als sekse, leeftijd en opleiding.

Opmerkelijk is tevens dat het aantal personele veranderingen in de samenstelling van provinciale staten nauwelijks afwijkt van de mutaties na de verkiezingen van 2015. In 2019 zou verwacht kunnen worden dat vanwege de massale intrede van statenleden van Forum voor Democratie, statenleden die per definitie voor de eerste keer deel uitmaken van het provinciaal bestuur, het aantal mutaties wezenlijk hoger zou liggen. De verklaring voor de bevinding dat hiervan nauwelijks sprake is, is praktisch van aard. Als een nieuwe partij zoveel zetels wint, moet het wel zo zijn dat vrijwel alle andere partijen zetels verliezen. Hierdoor hebben nieuwe statenleden bij al die andere partijen een minder grote kans om verkozen te worden; tenzij zittende partijen voor de verkiezingen het voornemen hadden om afscheid te nemen van al hun reeds actieve statenleden. Van dat laatste is zelden sprake; om die reden is het aantal nieuwkomers bij alle overige partijen beperkt.

Al met al blijkt de personele samenstelling van het provinciaal bestuur over de periode die begint in 2005, ondanks de geregelde intrede van nieuwe partijen en soms grote electorale veranderingen, opmerkelijk stabiel. Het is een bestuurslaag waarin het aandeel vrouwen hoger ligt dan op lokaal niveau, hoewel de 50% nog lang niet in zicht is. Verder wordt het provinciaal bestuur gedomineerd door mensen van boven de 50. Het is bij uitstek een bestuurslaag voor hoger-opgeleiden. Dat was zo en dat blijft zo.

2. Statenleden

Tabel 2.1 Aantal statenleden per provincie (2005-2019)

Provincie	2005	2008	2009	2012	2014	2016	2019
Groningen	55	43	43	43	43	43	43
Friesland	55	43	43*	43	43	43	43
Drenthe	51	41	41	41	41	41	41
Overijssel	63	47	47	47	47	47	47
Gelderland	75	53	53	55	55	55	55
Flevoland	47	39	39	39	39	41	41
Utrecht	63	47	47	47	47	49	49
Noord-Holland	83	55	55*	55	55	55	55
Zuid Holland	83	55	55	55	55	55	55
Zeeland	47	39	39	39	39	39	39
Noord-Brabant	79	55	55	55	55	55	55
Limburg	63	47	47	47	47	47	47
Totaal	764	564	564	566	566	570	570

Bij de Statenverkiezingen van 2007 is het aantal statenleden in alle provincies afgenomen. Dit is gepresenteerd als een 'correctie' vanwege de invoering van het dualisme. Bij die invoering zijn de functies van statenlid en gedeputeerde gescheiden, waardoor het aantal provinciale ambtsdragers toenam. Bij de verkiezingen van 2015 is vanwege een (verwachte) bevolkingsgroei het aantal statenleden in een twee provincies elk met twee leden uitgebreid.

Tabel 2.2 Verdeling statenleden naar partij in absolute aantallen (2005-2019)

Partij	2005	2007	2009	2012	2014	2016	2019
CDA	222	151	151	85	86	90	72
PvdA	199	114	113	107	107	63	53
VVD	137	101	100	113	112	88	80
SP	36	80	77	56	57	70	35
GroenLinks	50	31	31	34	32	30	61
D66	31	9	9	42	43	68	41
Chr. Unie/SGP	12	---	11	6	5	8	--
SGP	15	15	12	10	10	15	14
ChristenUnie	23	31	29	20	21	26	32
PVV*	--	--	--	64	60	65	40
PvdD	--	--	--	--	--	18	20
50+	--	--	--	--	--	13	16
Denk	--	--	--	--	--	--	4
FvD	--	--	--	--	--	--	86
Overige **	39	32	28	29	33	16	16
Totaal	764	564	564	566	566	570	570

* tijdens de meting van 2012 vonden er in enkele provincies afsplitsingen van de PVV plaats. Deze zijn toentertijd niet in de gegevens verwerkt.

** In 2005 was de LPF in diverse provincies met 11 statenleden vertegenwoordigd. Deze zijn opgenomen in de categorie 'overige partijen'.

Tabel 2.3 Verdeling statenleden naar partij in procenten (2005-2019)

Partij	2005	2007	2009	2012	2014	2016	2019
CDA	29,1	26,8	26,9	15,0	15,2	15,8	12,6
PvdA	26,0	20,3	20,1	18,9	18,9	11,1	9,3
VVD	18,0	18,0	17,8	20,0	19,8	15,4	14,0
SP	4,7	14,2	13,7	9,9	10,1	12,3	6,1
GroenLinks	6,5	5,5	5,5	6,0	5,7	5,3	10,7
D66	4,1	1,6	1,6	7,4	7,6	11,9	7,2
Chr. Unie/SGP	1,6	---	2,0	1,1	0,9	1,4	0
SGP	2,0	2,7	2,1	1,8	1,8	2,6	2,5
ChristenUnie	3,0	5,5	5,2	3,5	3,7	4,6	5,6
PVV*	--	--	--	11,3	10,6	11,4	7,0
PvdD	--	--	--	--	--	3,2	3,5
50+	--	--	--	--	--	2,3	2,8
Denk	--	--	--	--	--	--	0,7
FvD	--	--	--	--	--	--	15,1
Overige **	5,1	5,7	5,0	5,1	5,8	2,8	2,8

* tijdens de meting van 2012 vonden er in enkele provincies afsplitsingen van de PVV plaats. Deze zijn toentertijd niet in de gegevens verwerkt.

** In 2005 was de LPF in diverse provincies met 11 statenleden vertegenwoordigd. Deze zijn opgenomen in de categorie 'overige partijen'

Tabellen 2.2 en 2.3 laten zien dat in de loop der jaren meer en meer partijen vertegenwoordigd raken in het provinciaal bestuur. Bij de verkiezingen van 2011 betreft dat de PVV, bij de verkiezingen van 2015 de PvdD en 50plus. In 2019 treden, naast FvD, ook enkele statenleden van DENK toe tot het provinciaal bestuur. Als er meer partijen vertegenwoordigd zijn, betekent dit automatisch dat de overige partijen minder zetels hebben. De terugloop in aantal zetels van de klassieke bestuurderspartijen CDA, PvdA en VVD is enorm, van 558 in 2005 (bijna driekwart van het toenmalige aantal zetels) naar 205 (iets meer dan éénderde van het totaal aantal zetels). Het aandeel zetels voor partijen als GroenLinks, D66 en de Christenunie neemt sinds 2005, zij niet constant, toe.

Tabel 2.4 Aandeel vrouwelijke Statenleden (2005-2019)

Provincie	2005	2008	2009	2012	2014	2016	2019
Totaal	28,1	36,0	34,8	34,5	31,8	34,7	34,9

Het aandeel vrouwelijke statenleden schommelt al bijna 15 jaar rond de 33%. Daarmee kent deze bestuurslaag, in vergelijking tot het lokale bestuur, een relatief hoog aandeel vrouwen. Van een wezenlijke stijging is sinds 2008 echter nauwelijks sprake.

Tabel 2.5 Aandeel vrouwelijke Statenleden per provincie (2005-2019)

Provincie	2005	2008	2009	2012	2014	2016	2019
Groningen	30,9	32,6	41,9	39,5	34,9	32,6	27,9
Friesland	32,7	41,9	42,9	37,2	25,6	41,9	34,9
Drenthe	21,6	31,7	24,4	39,0	31,7	26,8	31,7
Overijssel	28,6	31,9	32,0	29,8	36,2	36,2	29,8
Gelderland	33,0	39,6	41,5	38,2	36,4	34,5	41,8
Flevoland	25,5	30,8	28,2	30,8	30,8	39,0	34,1
Utrecht	30,2	44,7	43,6	31,9	25,5	44,9	46,0
N-Holland	21,7	38,2	35,8	43,6	41,8	41,8	42,6
Zuid Holland	25,3	32,7	30,9	32,7	34,5	32,7	32,7
Zeeland	19,1	30,8	28,2	17,9	15,4	25,6	25,6
Noord-Brabant	34,2	45,5	38,2	43,6	38,2	32,7	32,7
Limburg	31,7	27,7	27,8	34,5	34,5	25,5	34,0
Totaal	28,1	36,0	34,8	34,5	31,8	34,7	34,9

Van oudsher is het aandeel vrouwelijke statenleden in Zeeland lager dan in de andere provincies. Opmerkelijk is dat in twee provincies, Groningen en Overijssel, het aandeel vrouwelijke statenleden in 2019 onder de 30% is gezakt.

Tabel 2.6 Aandeel vrouwelijke Statenleden per partij (2005-2019)

Provincie	2005	2008	2009	2012	2014	2016	2019
CDA	28,4	33,8	35,1	32,9	33,7	37,7	41,7
PvdA	32,2	44,7	40,7	42,1	38,3	39,7	43,4
VVD	27,0	31,7	31,0	36,3	33,0	38,6	41,3
SP	27,8	36,3	33,8	35,7	35,1	40,0	40,0
Groen Links	34,0	51,6	45,0	44,1	43,8	33,3	52,5
D66	35,5	33,0	33,0	42,9	34,9	44,1	53,7
ChristenUnie	13,0	29,0	35,0	35,0	23,8	26,9	25,0
PVV	--	--	--	21,9	20,0	18,5	20,0
PvdD	--	--	--	--	--	66,7	55,0
50+	--	--	--	--	--	15,4	18,8
Denk	--	--	--	--	--	--	25,0
FvD	--	--	--	--	--	--	11,6
Anders	32,0	37,5	33,3	20,7	18,2	18,8	25,0
Totaal	28,1	36,0	34,8	34,5	31,8	34,7	34,9

Bij de grote nieuwkomer in de staten in 2019, Forum voor Democratie, bevindt het aandeel vrouwelijke statenleden zich op een zeer laag niveau. Alleen de SGP, niet opgenomen in de tabel omdat het aandeel vrouwen bij deze partij altijd 0% is, kent relatief minder vrouwelijke statenleden. Bij een groot aantal van de overige in de Staten vertegenwoordigde partijen neemt het aandeel vrouwelijke statenleden toe. Hierdoor blijft uiteindelijk het aandeel vrouwelijke statenleden in 2019 ten opzichte van de vorige periode vrijwel gelijk.

Tabel 2.7 Gemiddelde leeftijd statenleden per provincie (2009-2019)

Provincie	Gemiddelde leeftijd statenleden				
	2009	2012	2014	2016	2019
Groningen	50	48	50	46	49
Friesland	51	51	53	53	53
Drenthe	53	54	58	52	54
Overijssel	55	57	53	49	47
Gelderland	51	50	52	48	49
Flevoland	50	48	50	51	49
Utrecht	49	48	50	49	52
Noord-Holland	52	53	54	48	46
Zuid Holland	48	46	49	46	53
Zeeland	51	53	55	49	53
Noord-Brabant	52	49	52	45	45
Limburg*	--	48	49	48	46
Totaal	51	50	52	48	49

* de geboortedata van statenleden zijn in 2009 niet door de provincie Limburg verstrekt

In een verkiezingsjaar neemt de gemiddelde leeftijd van statenleden altijd af. Statenleden die op leeftijd raken, stellen zich eerder niet meer verkiesbaar. Al met al is duidelijk dat de gemiddelde leeftijd van statenleden structureel rond de 50 ligt.

Tabel 2.8 Opleidingsniveau van Statenleden (2012-2016)

	Statenleden			
	2012	2014	2016	2019
Basis- / Voortgezet onderwijs	6,2	5,8	2,3	1,6
MBO	8,0	8,3	5,1	4,0
HBO	30,8	33,7	29,3	27,5
WO	54,1	51,9	63,3	63,7
	100% = 338	100% = 362	100%=256	100%=251

In 2012 en in 2014 was van meer statenleden het opleidingsniveau bekend dan in de jaren daarna. De reden daarvoor was dat de toenmalige opdrachtgever actieve navraag naar de opleiding van statenleden mogelijk maakte. Vanaf 2016 is weer van minder dan de helft van de statenleden de hoogst genoten opleiding bekend. Daarmee zijn de gegevens niet volledig representatief. Uit de cijfers blijkt dat tweederde van de statenleden waarvan het opleidingsniveau bekend is, een wetenschappelijke opleiding heeft afgerond.

Tabel 2.9 Arbeidssituatie van Statenleden (2012-2016)

Werkzaam	Statenleden			
	2012	2014	2016	2019
als zelfstandige	20,0	20,7	22,6	22,5
bij een gemeentelijke overheid	10,7	11,8	10,3	6,9
bij de rijksoverheid	6,2	6,0	4,7	6,2
bij een semi-overheidsinstelling / ZBO	3,8	2,3	1,9	1,4
in het onderwijs	9,1	10,6	9,8	8,6
in de zorg	7,4	5,6	4,4	3,9
bij een maatschappelijke organisatie	8,4	6,2	8,2	7,9
in de particuliere sector	17,7	18,1	21,4	21,5
Anders / overig	5,5	9,3	4,7	4,9
Verricht geen betaald werk	11,2	9,5	11,7	8,1
	100% = 419	100% = 518	100%=429	100% = 533

Van het merendeel van de statenleden is hun arbeidssituatie bekend. Het is eerder opmerkelijk dat dit niet bij alle statenleden het geval is, aangezien er een verplichting bestaat om (neven)functies te publiceren. Veel statenleden combineren het ambt met een betaalde functie. Dat betreft relatief veel ZZP'ers.

Tabel 2.10 Personele mutaties in de Provinciale Staten per provincie bij de verkiezingen van 2015 en 2019

	Verkiezingen 2015		Verkiezingen 2019	
	Niet herkozen	Nieuw	Niet herkozen	Nieuw
Groningen	22	23	24	25
Friesland	22	21	26	25
Drenthe	24	25	20	21
Overijssel	26	27	21	23
Gelderland	30	31	30	31
Flevoland	18	21	27	27
Utrecht	23	28	28	29
Noord-Holland	32	33	35	36
Zuid-Holland	32	32	34	36
Zeeland	20	20	17	18
Noord-Brabant	31	31	30	31
Limburg	26	27	29	28
Totaal	306	319	321	330

Tabel 2.11 Personele mutaties in de Provinciale Staten per partij bij de verkiezingen van 2015 en 2019

	Verkiezingen 2015		Verkiezingen 2019	
	Niet herkozen	Nieuw	Niet herkozen	Nieuw
CDA	53	54	49	33
PvdA	75	31	33	27
VVD	57	36	56	50
SP	23	41	48	12
GroenLinks	20	19	12	46
D66	17	45	46	20
ChrUnie/SGP	2	5	--	--
SGP	3	9	8	5
ChristenUnie	7	13	11	14
PVV	20	31	30	7
PvdD	1	12	7	7
50plus	5	10	5	9
Denk	--	--	--	3
FvD	--	--	--	86
Overige partijen	23		16	7
TOTAAL	306	319	321	330

Zoals in de inleiding al opgemerkt was 2019 een opmerkelijk verkiezingsjaar. FvD kwam 86 volledig nieuwe leden in de staten. Al met al waren er gezien over alle partijen 330 nieuwkomers; bijna 60% van alle statenleden. Uit de cijfers blijkt dat de verschillen ten opzichte van de voorgaande verkiezingen, 2015 toch beperkt zijn. Ook na de verkiezingen van 2015 zat er op meer dan de helft van de zetels in provinciale staten een nieuw verkozen statenlid.

Bij partijen die een minder goed resultaat behalen dan bij de vorige verkiezingen is er weinig ruimte voor vernieuwing. Dat blijkt met name bij de PvdA en de VVD in 2015 en bij de SP, D66 en de PVV in 2019.

3. Gedeputeerden

Tabel 3.1 Aantal gedeputeerden per provincie (2005-2019)

Provincie	2005	2008	2009	2012	2014	2016	2019
Groningen	5	6	6	6	6	5	6
Friesland	5	5	5	5	5	5	5
Drenthe	5	6	6	4	4	3	5
Overijssel	6	6	6	5	5	5	6
Gelderland	6	6	6	5	5	6	6
Flevoland	5	4	4	4	4	4	6
Utrecht	6	6	6	4	4	4	5
Noord-Holland	6	7	7	6	6	6	6
Zuid Holland	6	7	7	5	5	5	6
Zeeland	6	5	5	4	4	4	4
Noord-Brabant	7	6	6	5	5	6	7
Limburg	6	5	5	5	5	7	7
Totaal	69	69	69	58	58	60	69

Tussen 2005 en 2009 tellen de provincies 69 gedeputeerden. Na de verkiezingen van 2011 zakt dit terug naar 58 om na de verkiezingen van 2019 weer terug te komen op 69. Een verklaring voor de stijging in 2019 is dat, op één uitzondering na, FvD in geen enkele provincie deel uitmaakt van het college van GS. Omdat deze partij in elke provincie wel een relatief groot aandeel in de staten heeft, zijn er meer partijen dan gebruikelijk nodig om een college te vormen dat kan steunen op een meerderheid in de staten.

Tabel 3.2 Verdeling gedeputeerden naar partij in absolute aantallen (2005-2019)

Partij	2005	2008	2009	2012	2014	2016	2019
CDA	25	25	25	14	14	15	15
PvdA	24	22	20	12	14	5	11
VVD	17	13	13	18	19	15	15
SP	0	0	0	2	2	8	0
Groen Links	1	2	2	2	1	2	9
D66	1	0	0	5	5	10	5
ChristenUnie	0	6	7	1	2	3	7
SGP	1	1	1	1	1	1	2
PVV	--	--	--	2	0	0	1
FvD	--	--	--	--	--	--	1
Anders	0	0	0	1	1	1	3

Tabel 3.3 Verdeling gedeputeerden naar partij in procenten (2005-2019)

Partij	2005	2008	2009	2012	2014	2016	2019
CDA	36,2	36,2	36,2	24,1	23,7	25,0	21,7
PvdA	34,8	31,9	29,0	20,7	23,7	8,3	15,9
VVD	24,6	18,8	18,8	31,0	32,2	25,0	21,7
SP	0	0	0	3,4	3,4	13,3	0
Groen Links	1,4	2,9	2,9	3,4	1,7	3,3	13,0
D66	1,4	0	0	8,6	8,5	16,7	7,2
ChristenUnie	0	8,7	10,1	1,7	3,4	5,0	10,1
SGP	1,4	1,4	1,4	1,7	1,7	1,7	2,9
PVV	--	--	--	3,4	0	0	1,4
FvD	--	--	--	--	--	--	1,4
Anders	0	0	0	1,7	1,7	1,7	4,3

In 2005 werd het overgrote deel van de gedeputeerden geleverd door CDA, VVD en PvdA. Deze partijen zijn in 2019 nog steeds goed voor een meerderheid van de gedeputeerden, maar hun aandeel is wezenlijk teruggelopen, met name ten gunste van D66, GroenLinks en de ChristenUnie.

Tabel 3.4 Gemiddelde leeftijd Gedeputeerden (2005-2019)

	2009	2012	2014	2016	2019
Groningen	53	48	51	42	50
Friesland	50	49	51	43	49
Drenthe	56	55	58	55	54
Overijssel	49	51	52	46	45
Gelderland	55	52	56	56	52
Flevoland	56	51	53	53	53
Utrecht	56	44	46	51	49
Noord-Holland	48	50	52	55	47
Zuid Holland	54	48	50	48	48
Zeeland	56	60	62	51	48
Noord-Brabant	51	54	56	48	46
Limburg*	--	48	56	49	48
Totaal	53	50	53	50	49

Uit tabel 3.4 komt naar voren dat de gemiddelde leeftijd van gedeputeerden over het algemeen slechts een fractie hoger ligt dan de gemiddelde leeftijd van de statenleden.

Tabel 3.6 Aandeel vrouwelijke Gedeputeerden (2005-2019)

Provincie	2005	2008	2009	2012	2014	2016	2019
Totaal	18,8	30,4	30,4	29,3	28,8	26,7	26,1

Het aandeel vrouwelijke gedeputeerden neemt tussen 2005 en 2009 sterk toe, om in de jaren daarna niet meer boven de 30% uit te komen.

Tabel 3.7 Aandeel vrouwelijke Gedeputeerden per provincie (2005-2019)

Provincie	2005	2008	2009	2012	2014	2016	2019
Groningen	20,0	16,7	0	33,3	33,3	40,0	50,0
Friesland	20,0	60,0	40,0	60,0	60,0	20,0	40,0
Drenthe	60,0	33,3	50,0	25,0	0	0	0
Overijssel	16,7	16,7	16,7	40,0	40,0	40,0	16,7
Gelderland	16,7	33,3	40,0	40,0	40,0	50,0	16,7
Flevoland	20,0	25,0	20,0	25,0	0	0	16,7
Utrecht	0	33,3	33,3	25,0	25,0	50,0	20,0
Noord-Holland	16,7	28,6	57,0	50,0	50,0	33,3	16,7
Zuid Holland	33,3	42,9	28,6	20,0	20,0	20,0	66,7
Zeeland	0	0	0	0	25,0	25,0	25,0
Noord-Brabant	14,3	50,0	50,0	20,0	20,0	16,7	28,6
Limburg	16,7	20,0	20,0	0	0	14,3	14,3
Totaal	18,8	30,4	30,4	29,3	28,8	26,7	26,1

Daar waar Zeeland van oudsher relatief weinig vrouwelijke statenleden kent, blijkt er in deze provincies ook steeds sprake van een relatief gering aandeel vrouwelijke gedeputeerden. Ook in Limburg zijn er door de jaren heen relatief weinig vrouwelijke gedeputeerden. Zowel in Limburg als in Zeeland zijn er jaren dat er geen enkele vrouwelijke gedeputeerde is. Weliswaar verdwijnt in deze provincies de '0' uit de tabel, maar opmerkelijk is dan weer dat er in Drenthe sinds 2014 geen vrouwelijke gedeputeerden meer zijn.

Tabel 3.8 Aandeel vrouwelijke Gedeputeerden per partij (2005-2019)

Provincie	2005	2008	2009	2012	2014	2016	2019
CDA	12,0	24,0	20,0	28,6	28,6	26,7	26,7
PvdA	37,5	45,5	40,0	33,0	35,7	20,0	18,2
VVD	5,9	30,8	46,0	33,0	26,3	33,3	40,0
GroenLinks	0	0	0	0	100,0	100,0	22,2
D66	0	0	0	0	40,0	30,0	40,0
ChristenUnie	0	16,7	28,6	0	0	0	14,3
PVV	--	--	--	0	--	0	0
FvD	--	--	--	--	--	--	0
Anders	0	0	0	0	0	0	33,3
Totaal	18,8	30,4	30,4	29,3	28,8	26,7	26,1

Gezien het betrekkelijk kleine aantal gedeputeerden is het niet vreemd dat er op het niveau van partijen sprake is van relatief grote veranderingen in het aandeel vrouwen door de jaren heen.

Tabel 3.9 Opleidingsniveau van gedeputeerden (2012-2019)

	2012	2014	2016	2019
Basis-/Voortgezet onderwijs	0	0	3,5	2,1
MBO	4,4	6,4	3,5	6,3
HBO	24,4	31,9	35,1	18,8
WO	71,1	61,7	57,9	72,9
	100% = 45	100 = 48	100%=57	100%=48

Door de jaren heen heeft steeds een ruime meerderheid van de gedeputeerden een universitaire opleiding. In 2019 is dat aandeel sterk toegenomen.

Tabel 3.10 Herbenoemde en nieuw-aangetreden gedeputeerden per provincie na verkiezingen

	Verkiezingen 2015			Verkiezingen 2019		
	Herbenoemd	Nieuw (PS-lid in vorige periode)	Nieuw	Herbenoemd	Nieuw (PS-lid in vorige periode)	Nieuw
Groningen	1	1	3	4	2	0
Friesland	2	1	2	3	2	0
Drenthe	2	1	1	4	1	0
Overijssel	3	1	1	3	2	1
Gelderland	4	1	1	1	3	2
Flevoland	2	2	0	5	0	1
Utrecht	2	0	2	0	3	2
N-Holland	4	1	1	3	2	1
Z-Holland	3	1	1	3	2	1
Zeeland	2	1	1	2	1	1
N-Brabant	2	1	3	3	2	2
Limburg	2	2	3	3	1	3
Totaal	29	13	19	34	21	14

Tabel 3.11 Herbenoemde en nieuw-aangetreden gedeputeerden per partij na verkiezingen

	Verkiezingen 2015			Verkiezingen 2019		
	Herbenoemd	Nieuw (PS-lid in vorige periode)	Nieuw	Herbenoemd	Nieuw (PS-lid in vorige periode)	Nieuw
CDA	8	1	6	11	1	3
PvdA	4	0	2	4	7	0
VVD	9	4	2	8	5	2
SP	2	3	3	0	0	0
GroenLinks	1	0	1	1	4	4
D66	2	3	5	4	0	1
SGP	0	1	0	1	1	0
ChristenUnie	2	1	0	4	2	1
PVV	--	--	--	0	1	0
FvD	--	--	--	0	0	1
Overige	1	0	0	1	0	2
Totaal	29	13	19	34	21	14

Tabellen 3.10 en 3.11 maken duidelijk dat er in 2019 sprake is van een ander patroon dan in 2015. Het aantal herbenoemde gedeputeerden en het aantal nieuwe gedeputeerden dat in de vorige periode actief was in de staten, ligt hoger dan in 2015. Een mogelijke verklaring is dat in de context van een versterkte oppositie en de behoefte aan breed samengestelde coalities, er ook behoefte was aan bestuurders die bekend zijn met de Staten en de nodige bestuurlijke ervaring hebben.

4. Commissarissen van de Koning

Tabel 4.1 Commissarissen van de koning naar politieke partij

Provincie	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2019
CDA	4	5	5	5	4	4	5
PvdA	2	2	3	3	3	3	3
VVD	3	3	4	4	4	4	2
GroenLinks	1	1	0	0	0	0	0
D66	2	1	0	0	1	1	1
ChristenUnie	0	0	0	0	0	0	1
Totaal	12	12	12	12	12	12	12

Tabel 4.2 Aantal vrouwelijke Commissarissen van de Koning

	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2019
	1	1	1	2	1	1	1

Als benoemde bestuurder wordt de samenstelling van de groep van Commissarissen van de Koning niet beïnvloed door verkiezingen. De drie klassieke bestuurderspartijen CDA, PvdA en VVD leveren door de jaren heen steeds het overgrote deel van de Commissarissen van de Koning. Louter GroenLinks (tot 2008), D66 (eerst tot 2008, daarna weer vanaf 2014) en recent de ChristenUnie hebben ook ooit een (hooguit twee) CdK onder hun leden geteld. Slechts in één jaar waren er twee vrouwelijke Commissarissen van de Koning, dat is er na 2012 steeds maar weer één.

Bijlage A Onderzoeksverantwoording

Sinds 2005 inventariseert de Stichting Decentraalbestuur.nl enkele basiskenmerken van provinciale ambtsdragers. In 2005 begon dit als een eigen initiatief. Daarna was het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties langere tijd opdrachtgever voor deze inventarisatie. Sinds 2016 heeft de Stichting de inventarisatie zelfstandig weer voortgezet. Vanaf het najaar van 2019 ondersteunt het Instituut Politieke Wetenschap van de Universiteit Leiden eveneens de inventarisatie.

In de periode dat het ministerie van BZK opdrachtgever was, richtte de inventarisatie zich op meer kenmerken dan bij aanvang het geval was. Het ministerie maakte het mogelijk om deze gegevens (met name arbeidssituatie en opleiding) actief te inventariseren. Vanaf 2016 is de Stichting voor de inventarisatie weer grotendeel aangewezen op openbaar beschikbare gegevens. Dit heeft zo zijn beperkingen voor de volledigheid van de inventarisatie van sommige gegevens.

In een verkiezingsjaar vinden er relatief veel veranderingen plaats. Op de dag na de verkiezingen is al bekend welke partijen hebben gewonnen en welke hebben verloren. Daardoor is ook duidelijk welke partijen groeien in zetelaantal en welke zetels verliezen. Vandaag aan de dag is ook snel bekend welk effect de verkiezingen hebben op het aandeel mannen en vrouwen in het provinciaal bestuur. De inventarisaties van de Stichting bieden de mogelijkheid om meer specifieke informatie te verkrijgen. Verkiezingen vinden steeds in het vroege voorjaar plaats. Sinds de verkiezingen van 2015 anticipeert de Stichting op de veranderingen door aan het begin van het kalenderjaar de op dat moment bestaande personele samenstelling van het provinciaal bestuur vast te leggen. Enige tijd na de verkiezingen, op het moment dat in alle provincies de colleges van B&W zijn gevormd, wordt dan opnieuw de samenstelling vastgelegd. Door de verschillen tussen beide momenten te inventariseren, is het mogelijk om te bepalen welke personele mutaties er hebben plaatsgevonden. Dit gaat verder dan louter veranderende verhoudingen tussen partijen of verschuivingen in het aandeel mannen of vrouwen.

Tegelijkertijd is de praktijk te weerbarstig om zich in 'toevallige momentopnamen' te laten vatten. Als gezegd vindt er eerst een inventarisatie plaats aan het begin van een kalenderjaar. Eventuele personele veranderingen die plaatsvinden tot aan het moment van verkiezingen, worden dan niet meer waargenomen en geregistreerd.

Een tweede meetmoment vindt plaats als in alle provincies de colleges van B&W zijn gevormd. Als verkozen statenleden toetreden tot het College van GS, worden zij opgevolgd door personen die aanvankelijk niet rechtstreeks waren verkozen. De Stichting heeft er voor gekozen om pas ná aantreden van de colleges van GS de bestaande situatie vast te leggen. Daardoor worden opvolgers van statenleden die toetreden tot het college van GS beschouwd als bij die verkiezingen verkozen statenleden.

In sommige provincies nemen de onderhandelingen om te komen tot een college van GS langere tijd in beslag. Het kan dan voorkomen dat gedurende die periode bij de verkiezingen verkozen statenleden, om welke reden dan ook, al weer aftreden. Dergelijke snelle mutaties worden dan niet als zodanig waargenomen.

Ook kan het gebeuren dat na verkiezingen er direct binnen partijen afsplitsingen plaatsvinden. Dat was bijvoorbeeld het geval in 2019 toen kort na de verkiezingen sympathisanten van voormalig Forum voor Democratie bestuurslid Otten hun lidmaatschap van de fractie van die partij in diverse provinciale staten opgaven. In dat specifieke geval is die verandering van partijvoorkeur niet vastgelegd, omdat zij immers in eerste instantie wel degelijk als statenlid voor het Forum voor Democratie waren verkozen. De inventarisatie had namelijk als doel om de situatie direct na de verkiezingen zo goed mogelijk te benaderen.